

عنوان مقاله:

رویکرد طبیعت گرایانه و معرفت شناسانه هیوم در خصوص رابطه علیت

محل انتشار:

دوفصلنامه فلسفه علم، دوره 2، شماره 3 (سال: 1391)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسنده:

سیدمهدی بیابانکی - دانشجوی دکتری فلسفه علم، دانشگاه صنعتی شریف

خلاصه مقاله:

دیدگاه فلسفی هیوم در باب علیت را می توان با چهار نگرش متمایز از هم تحلیل و بررسی کرد: طبیعت گرایانه، شناخت شناسانه، معناشناختی، و هستی شناختی. نگرش طبیعت گرایانه به بررسی مبدا یا منبع چیزهایی که ذهن را اشغال کرده اند و فرایند های مربوط به آن می پردازد. این نگرش با این پرسش ها متمایز می شود: فرایند ذهنی ای که با آن معلول ها را از علت ها استنباط می کنیم چیست؟ منشأ تصور رابطه ضروری چیست؟ نگرش شناخت شناسانه به پرسش از چیزهایی که با قاطعیت می توانند شناخته شوند و این که ادعاهای علی و ادعاها در خصوص آینده چگونه توجیه می شوند می پردازد. نگرش معناشناختی به این مسئله می پردازد که وقتی می گوئیم یک چیز علت چیز دیگر است چه منظوری داریم؟ طبیعت و سرشت علیت نیز در نگرش هستی شناختی مورد توجه قرار می گیرد، یعنی چیستی علیت در جهان، مستقل از باورهای ما. دغدغه اصلی هیوم در درجه نخست، طبیعت گرایانه و سپس شناخت شناسانه است؛ در حالی که اختلاف نظر مفسران در خصوص نظریه علی هیوم عمدتاً به حوزه های معناشناختی علت، و هستی شناسی علیت مربوط می شود. بر این اساس هیوم در پی آن است که با شناخت ساختار و عملکرد ذهن انسان و ارائه تحلیلی مبتنی بر طبیعت آدمی، علیت را توجیه کند. عناصری که او از آن ها بهره می گیرد عبارت اند از: تداعی، عادت، و باور که همگی از خصایص ذهن آدمی و وابسته به طبیعت بشری اند. هدف این مقاله معرفی و نقد رویکرد طبیعت گرایانه به مسئله علیت است.

کلمات کلیدی:

علیت، طبیعت گرایانه، شناخت شناسانه، عادت، فرایند تداعی علیت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1740756>

